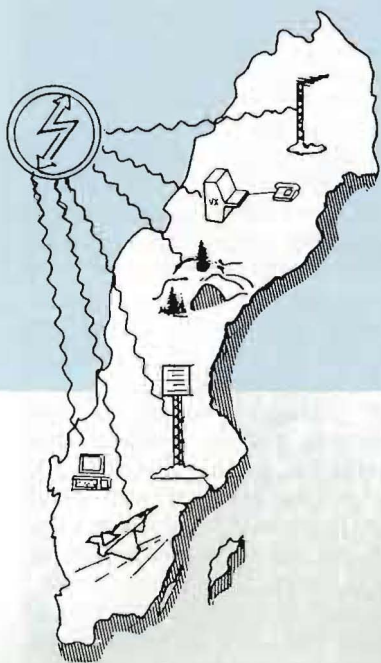

Av Jörgen Rystedt

Utan SAMBAND – ingen ledning UTAN ledning ..?

Kanske är ett av Flygvapnets mera anonyma yrkesområden sambandsyrket? Vad gör Flygvapnets sambandsbefäl? Vilka är uppgifterna? En presentation fyller väl sin plats.

Sambandsofficerens uppgift är att möjliggöra för chef att utöva sin ledning och rapportering. Chef måste på ett smidigt och flexibelt sätt kunna nå både underställd personal och högre chef. En aktuell statusinformation och kontroll av materiel

Upprättande av anslutningsstråk till krigsbas med transportabel radiolänk.

Transportabel markradiostation under upprättande.

och personal är nödvändig för ett effektivt utnyttjande.

Nya vapen och ny teknik ställer större krav på sambandssystemets funktion och förmåga att överföra information. Rationaliseringar medför att personalen minskar i antal. Tillgängliga resurser måste kunna utnyttjas på ett rationellt sätt. För att möta dessa olika krav skapas nya ledningssystem med stor flexibilitet och precision.

I dag ställs stora krav på sambandsofficerens kunskap inom data och kommunikation. Teknikintresse är en nödvändig egenskap tillsammans med förmåga till

improvisation. Äldre teknik som fortfarande finns kvar i tjänst fordrar mer ett praktiskt teknikkunnande än goda datakunskaper. Men i takt med den modernisering som pågår ökar kraven på sådana kunskaper. Kompetenshöjande utbildning är nödvändig och genomförs också i takt med att ny teknik införs.

Alla ledningssystem som finns i bruk i dag och som kommer att introduceras framöver använder de olika sambandsnäten som överföringsmedia. För att kunna använda ett ledningssystem på ett effektivt sätt måste sambandsnätet vara konstruerat så att kraven väl kan uppfyllas.

Fast markradiopejl (FMRP) vid krigsbas

● ● Som officer i sambandstjänst svarar man för att planera och vidareutveckla de olika sambandssystemen. Egentligen kan man jämföra sambandsofficerens uppgift med det som vägverket eller luftfartsverket utför. Det spelar ingen roll hur effektiva lastbilar eller flygplan man konstruerar, om det likväl inte finns några vägar eller flygplatser att använda. Den viktigaste uppgiften är att se till att förmågan att överföra teknik finns och att regler skapas för hur man kan använda den tekniken.

En mycket god kännedom om vad "kunderna" ställer för krav och vad som är realistiskt är väsentliga kunskaper inom sambandsfacket. Information som överförs via data eller tal måste skyddas i möjligaste mån mot obehörig avlyssning. En planering för signalskyddet och hur det skall utnyttjas på bästa sätt är också en uppgift för sambandsofficeren.

För att möjliggöra ledning via radio måste lämplig materiel anskaffas med krav på enkelhet, god funktion och stryktålighet. Lämpliga frekvenser som uppfyller krav på räckvidd och överföringskapacitet och inte stör egen eller annans utrustning planeras. Utrustningen måste i vissa fall uppfylla internationella krav på frekvensstabilitet och frekvensdelning. Sådan planering sker inom försvarsmakten och i samarbete med televerket. Internationella konferenser fastställer ramarna för hur frekvenser får användas inom respektive land. Olika nät måste konstrueras för att rätt kunna utnyttja utrustningen. Näten har till uppgift att minimera störningsrisken samt att maximera möjligheten att få kontakt med andra användare av samma nät. Personalen som använder radioutrustningen måste utbildas i handhavandet. Rutiner för hur man effektivast utnyttjar sin utrustning måste utformas.

Ledning via tråd/radiolänk är en annan möjlighet. Denna bygger dels på televerkets nät och dels på egna resurser i form av försvarets telenät (FTN). Nätet ger god förbindelsekvalitet och är svårare att störa ut än ett radionät. Risken för sabotage medför att nätet måste byggas ut kontinuerligt för att öka sambandssäkerheten. Nätet är maskformigt och en utbyggnad medför att maskorna blir tätare. Moderna nätväxlar installeras, vilka medger ett ökat antal förbindelsevägar med fritt val för att öka stryktåligheten. Planering för modernisering och utbyggnad sker kontinuerligt och utförs i den takt som ekonomin tillåter.

● ● Sambandstjänsten i Flygvapnet kan i stort indelas enligt följande: Sektorsamband, strilsamband och bassamband.

Sektorsambands huvuduppgift är att se till att sektorns sambandsresurser används så effektivt som möjligt. Vid skador måste omprioriteringar göras, så att ledning av våra förband – såväl inom sektorn som till angränsande sektorer – möjliggörs. En ständig uppföljning av förbindelseläget är nödvändig och möjliggörs med datastöd. Kontakten med televerket samt planering för utbyggnad av sambandsnätet ingår också i uppgiften.

Strilsambands huvuduppgift är att hålla våra strilanläggningar med tillräckliga resurser, så att radar-, radio- och styrdataanläggningar utnyttjas effektivt. En ständig minutaktuell kontakt kan ofta vara nödvändig. Samarbeta med den tekniska personalen kräver en stor teknisk förståelse, så att rätta felavhjälpande åtgärder snabbt kan sättas in för att passa det aktuella taktiska läget. Våra rörliga resurser för att avhjälpa skador i nätet styrs också från strilsamband. Aktuella planer måste ständigt finnas så att eventuella förbindelseomkopplingar snabbt kan vidtagas.

Bassambands huvuduppgift är att se till att våra flygbaser fungerar sambandsmässigt – såväl mellan strilanläggningar och baser som mellan och inom de olika flygbaserna. Nya datastyrd växlar medför ett flexiblere utnyttjande av basens sam-

Grundläggande och fortlöpande utbildning av sambandsofficerare i flygvapentjänst sker vid Flygvapnets sambandsskola (FSS), som har sina utbildningslokaler förlagda till F 14 i Halmstad. En beskrivning av utbildningen vid FSS avses publiceras under 1990.

Red.

bandsnät. Stora krav ställs på sambandsofficeren att rätt administrera denna resurs. Ny teknik kräver ökat datakunnande och en ständig fortbildning för att behålla och vidareutveckla erhållna kunskaper. Övrig personal inom basen som använder systemet måste utbildas för att öka effektiviteten.

I övrigt ligger inom sambandstjänstens ansvarsområde att förmedla trafik inom och mellan myndigheter med hjälp av t ex miltex, milfax och milvox, samt att administrera och driva förbandens telefonväxlar.

All ledning möjliggörs genom ett effektivt sambandssystem. Att planera, administrera, underhålla och effektivt utnyttja ett sambandssystem kräver resurser i form av pengar och personal. Ju bättre utbildad och motiverad personalen är, desto bättre kan de tillgängliga resurserna utnyttjas.

Ett krig kanske inte kan vinnas med hjälp av samband, men det kan definitivt förloras utan samband.

Ett effektivt ledningssystem kräver väl utbildad sambandspesonal. I dag såväl som i framtiden. ■

Värnpliktigt samband

Befattningsinriktad militär utbildning (BMU) för sambandsvärnpliktiga är benämningen på en viktig del i alla värnpliktiga sambandssoldaters grundutbildning. Samtidigt som man repeterar gamla kunskaper, kompletterar man med nya om sambandsmateriel och dess fältmässiga användning på en krigsflygbas. Utbildningen avslutas med en tillämpningsövning under två dygn som följdriktigt kan sägas vara de värnpliktigas slutövning.

BMU:n ska genomföras två gånger om året – på våren omgång 3 och 4 samt på hösten med inryckningsomgång 1 och 2. Övningen genomförs i samverkan mellan sambandsenheter vid F 4, F 13, F 15 och F 16 och samtliga inblandade förband skickar instruktörer till övningen.

Den senaste övningen genomfördes i april i Åmsele. Som ett led i sin utbildning fick befälslevernna förbereda och genomföra lektioner i sambandstjänst, vilka tjänade som repetition för gruppbefäl och telefonister, som anlände senare. Redan från för-

sta början kördes det hårt och massor av kunskap gavs åt de motiverade soldaterna. Man drillades i MIK-utrustning (för Tlf-gruppen på kortbana), telefon 46 (startorderutrustning), tyfonaggregat, linjebyggnad, stolplättring, sambandscentraltjänst, viss televerksutbildning och mycket, mycket mer.

Naturligtvis varvades sambandsutbildningen med allmänmilitärutbildning – dvs soldaterna fick bli a lära sig försvara sin arbetsplats och utföra eldöverfall. Flera moment övades med skyddsmask.

Nästa dag gick man över i till-

Linjepatrull under linjebyggnad med påtagen skyddsmask.

lämpningsövning, då de nästan 40 soldaterna bildade grupper och troppar, tog ut materiel, reste tält och öppnade basens sambandscentral, samtidigt som de som började som linjegrupper fick olika linjebyggnads- och upprättande uppgifter.

Verksamheten pågick dygnet runt och återspeglade väl den stress som sambandsfolket har på sig i ett igångsättningskede.

En utmärkt B-styrka bestående av tre troppchefer från F 6

gjorde att varje steg grupperna tog i terrängen togs med största försiktighet.

De befälsuttagna fick öva i chefspositioner och deras befälsförmåga ställdes på hårda prov – något som de klarade bra. Efter övningen kan sägas att både befäl och värnpliktiga anser att det är en bra och nyttig övning. Man bör absolut fortsätta att genomföra den! ■

Robert Boronkay